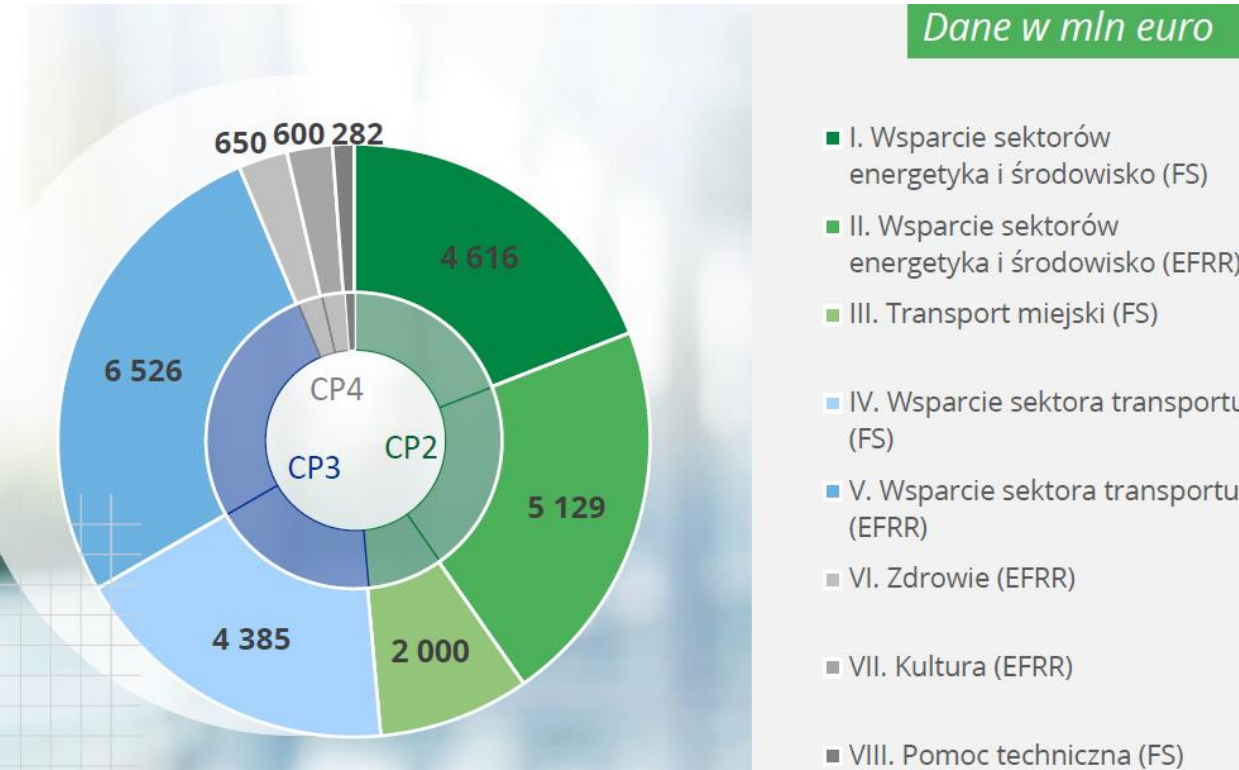

Plany inwestycyjne PGW WP w zakresie retencji wodnej w nowej perspektywie finansowej

Przemysław Sobiesak
Dyrektor Departamentu
Przygotowania i Realizacji Inwestycji
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

Podział alokacji FEnIKS na priorytety

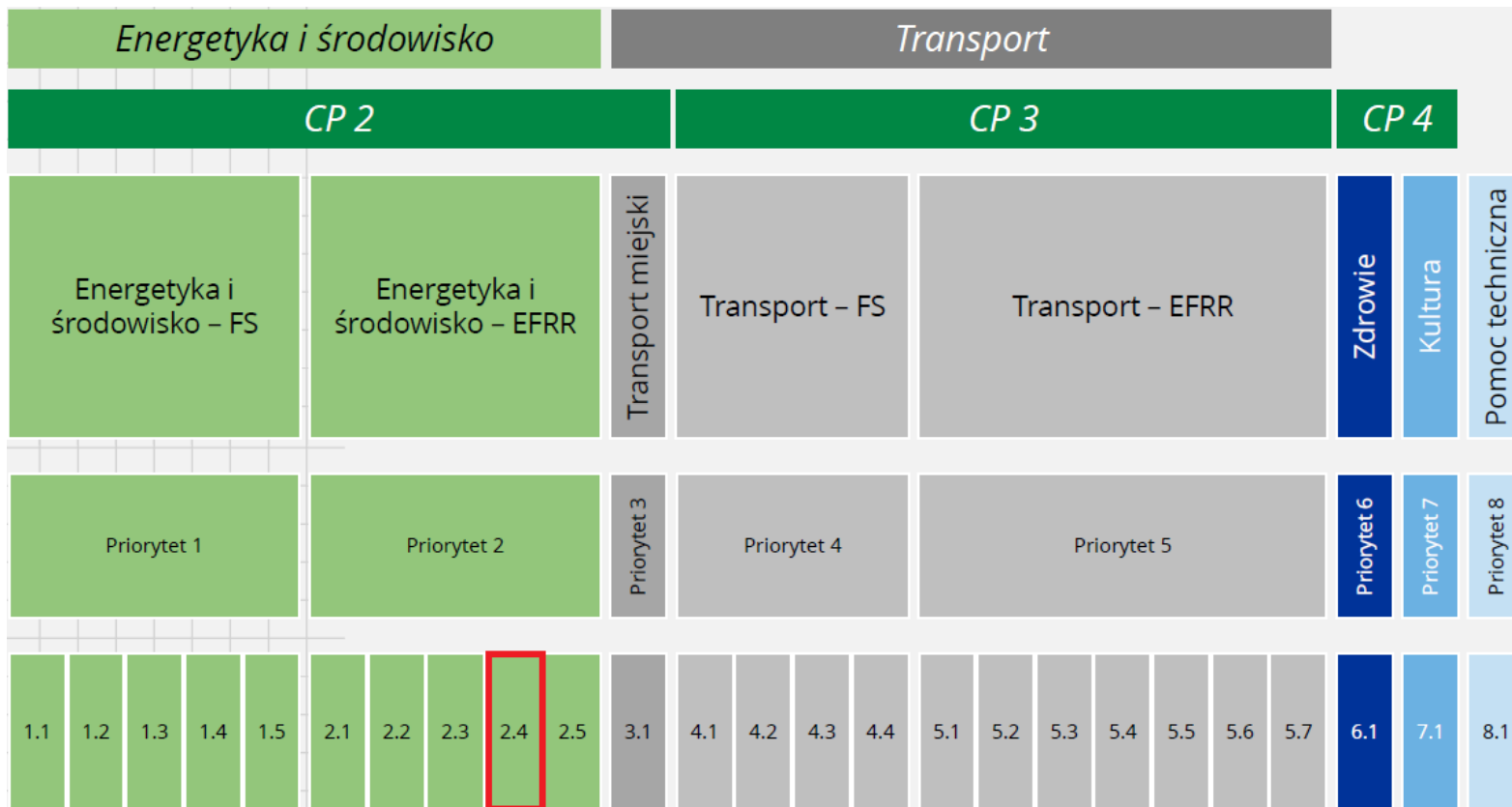
Alokacja UE ogółem:

24 188 236 938 euro:

- **Fundusz Spójności (FS)** – 11,2 mld euro
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – 12,9 mld euro

PGW Wody Polskie:

- CP2 – ok. 600 mln euro
- CP3 – ok. 200 mln euro

Cel szczegółowy

Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.

Projekty z zakresu renaturyzacji przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych będą dotyczyły m.in.:

- przywracania ciągłości ekologicznej cieków;
- odtwarzania i ochrony stref buforowych wzdłuż cieków;
- przywracania zdolności wód do samooczyszczania;
- rozbiórki wałów przeciwpowodziowych;
- zwiększania retencji dolinowej;
- odbudowy cieków naturalnych;
- odtwarzania mokradeł i poprawy warunków wodnych torfowisk

Rzeka Jasiołka, Szczepańcowo

Projekty zaproponowane do indykatywnej listy projektów indywidualnych – ok. 325 mln zł

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Dofinansowanie ok. 79% kosztów kwalifikowalnych
1.	Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa – etap II	7 mln
2.	Budowa przepławki na zb. Sulejowskim oraz na jazie Brzustówka	45 mln
3.	Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Białki Lelowskiej	16 mln
4.	Rekultywacja starorzeczy w dolinie Narwi i przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki	6 mln
5.	Realizacja działań z zakresu "Atfer-LIFE" projektu LIFE+ Rega w dorzeczu Regi i jej dopływach - wzmocnienie i utrzymanie efektu środowiskowego	15 mln
6.	Renaturyzacja rzeki Dzierżęcinki, Płoni, Myśli oraz Strugi Marwickiej	85 mln
7.	Przebudowa 3 szt. progów w km 3+228, 3+773 i 5+047 rzeki Kamienicy m. Nowy Sącz, woj. małopolskie	25 mln
8.	Przywrócenie ciągłości morfologicznej rzeki Nysy Kłodzkiej	49 mln
9.	Przywrócenie ciągłości morfologicznej i poprawa warunków siedliskowych w korycie Czarnej Staszowskiej	41 mln
10.	Retencja w zlewni rzek Uniesty i Polnicy	15 mln
11.	Modernizacja jazu zlokalizowanego w km 16+835 pot. Biały Dunajec w m. Biały Dunajec, Poronin, gm. Biały Dunajec, Poronin, pow. tatrzański, woj. małopolskie pod kątem przywrócenia drożności ekologicznej ciek	20 mln

Retencja w zlewni rzek Uniasty i Polnicy – przykład połączenie retencji z renaturyzacją

- rz. Polnica - modernizacja 3 x stopień w Sianowie, 1 stopień Trawica, 1 rumowisko;
- rz. Uniasta - modernizacja jazu w km 5+800, progu w km 7+220, jazu w km 8+800, progi w km 9+430, 10+000, stopnia w km 14+600, jazy i zastawki w km 17+550 - 18+100, progu w km 19+030.
- Działanie to ma pozwolić na zmagazynowanie wody, aby w okresach suchych ograniczyć wystąpienia suszy, pozytywnie oddziaływać na urodzajność gleb i efektywność rolnictwa oraz na faunę i florę w zasięgu oddziaływania podpiętrzenia, przy zapewnieniu ciągłości morfologicznej oraz umożliwieniu migracji organizmów wodnych, głównie ichtiofauny, a także z wprowadzeniem elementów zabudowy biologicznej.

Działania PGW Wody Polskie będą skierowane na zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie suszy poprzez budowę, przebudowę lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej oraz na przeciwdziałanie zbyt intensywnym spływom wody powodującym nadmierną, niszczącą erozję.*

Współfinansowane będą projekty wpisujące się w założenia krajowych dokumentów m.in.:

- Planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- Planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- Programu przeciwdziałania niedoborowi wody,
- Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.

Realizacja projektów związanych z budową, przebudową i remontem urządzeń wodnych będzie uwarunkowana przepisami prawa unijnego, tj.:

- ramowej dyrektywy wodnej,
- dyrektywy siedliskowej i dyrektywy ws. ochrony dzikiego ptactwa.

* eSZOP Programu Operacyjnego FEInKS z dn. 30.12.2022

Dopuszczalne będą inwestycje dot. urządzeń wodnych:

- zbiorniki suche do redukcji fali powodziowej chroniące tereny zurbanizowane;
- zbiorniki wodne małej retencji o pojemności do 5 mln m³;
- modernizacja istniejących zbiorników wodnych służących zapewnieniu bezpieczeństwa powodziowego i/lub przeciwdziałaniu skutkom suszy;
- kanały ulgi/przeciwpowodziowe;
- poldery przeciwpowodziowe (tj. obwałowane przestrzenie na terenie zalewowym rzeki, z przepompowniami do ich opróżniania);

Dopuszczalne będą inwestycje dot. urządzeń wodnych – c.d.:

- wały przeciwpowodziowe w przypadku braku możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych (tam, gdzie uzasadnione, rozbiórka wałów, zmiana ich rozstawu w celu likwidacji przewężeń koryta przepływu wód);
- wrota przeciwsztormowe i przeciwpowodziowe;
- warunkowo: kierownice, ostrogi, opaski brzegowe i inne budowle, wyłącznie jako elementy kompleksowego projektu (jeśli stanowią komponent uzupełniający i są konieczne dla realizacji celu głównego projektu);

Projekty zaproponowane do indykatywnej listy projektów indywidualnych

- **16 projektów zgłoszonych do listy podstawowej** (10 projektów rezerwowych)
- **wartość całkowita ok. 3 mld zł** (800 mln zł lista rezerwowa)

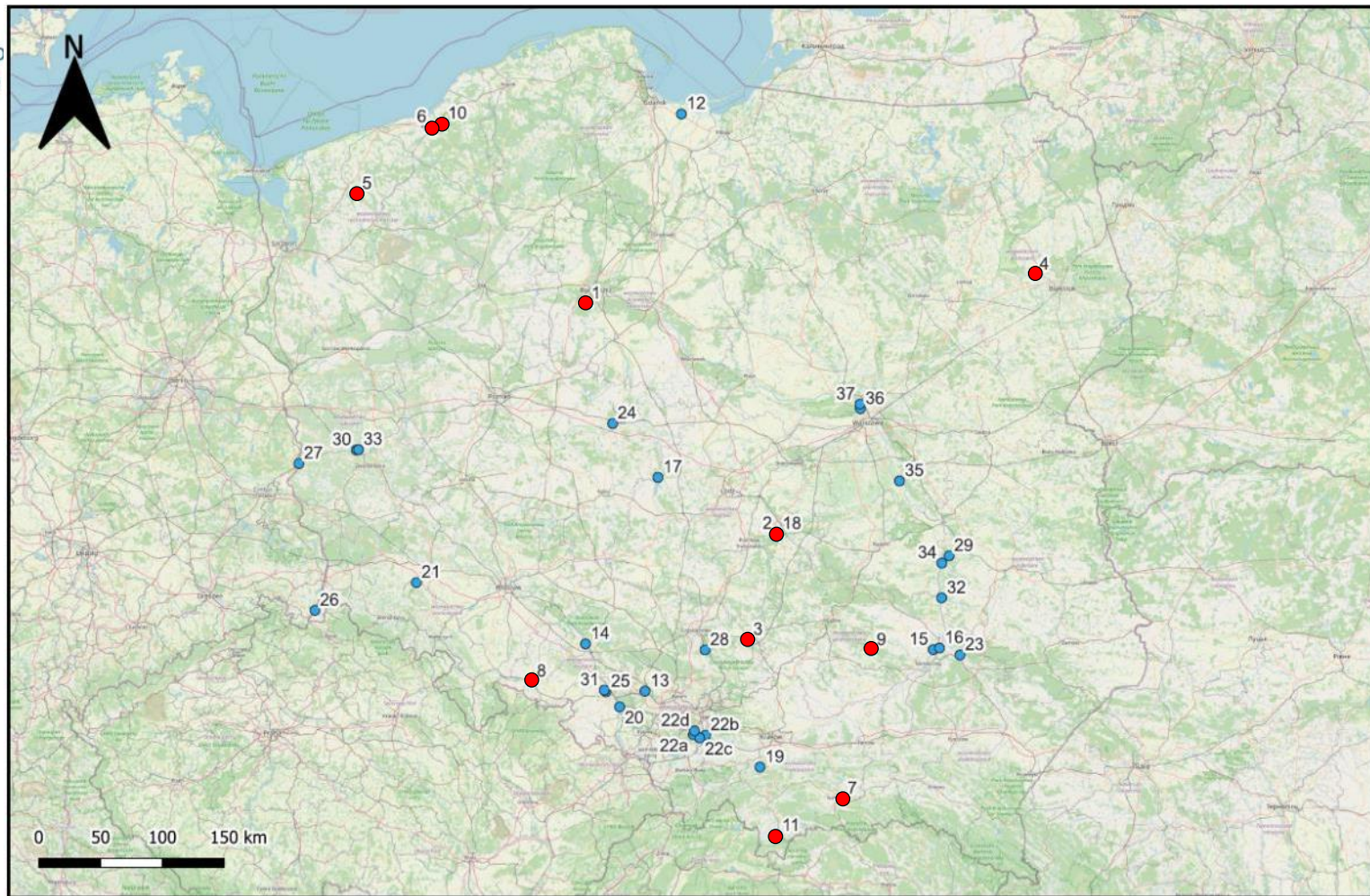
Lp.	Przykłady zadań inwestycyjnych	Dofinansowanie ok. 79% kosztów kwalifikowalnych
1.	Przebudowa i modernizacja skarp i urządzeń zbiornika wodnego Dzierżno Duże, stanowiącego ochronę przeciwpowodziową doliny Kłodnicy	350 mln
2.	Przebudowa Polderu Żelazna. Etap II	45 mln
3.	Rewitalizacja zbiornika wodnego Sulejów - etap I	300 mln
4.	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Skawinki - budowa 4 zbiorników: Gościbia, Jastrząbka, Głogoczówka, Cedron, budowa bulwarów i obwałowań	340 mln
5.	Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Rzymówka na rzece Kaczawie	300 mln
6.	Modernizacja obiektów hydrotechnicznych Zbiornika Wodnego Jeziorsko w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	385 mln

Projekty planistyczne zaproponowane do indykatywnej listy projektów indywidualnych – ok. 210 mln zł

Lp.	Nazwa zadania	Dofinansowanie ok. 79% kosztów kwalifikowalnych
1.	II Aktualizacja zestawu celów środowiskowych dla wód morskich	0,5 mln
2.	II Aktualizacja programu ochrony wód morskich	4,2 mln
3.	Opracowanie III aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (IIIaPGW) wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania	40 mln
4.	Przegląd i aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym	6 mln
5.	Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym	70 mln
6.	Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym w 3 cyklu planistycznych	70 mln
7.	Przegląd i aktualizacja planu przeciwdziałania skutkom suszy	20 mln

Mapa
planowanych
inwestycji w
ramach FEniKS

Realizacja zadania wynika z aktualizacji Planów Wodno-Środowiskowych Kraju w kategorii:

- Kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona ekosystemów od wód zależnych

Działania projektu związane z przywróceniem drożności rzeki i odcinkową renaturyzacją zapewnią poprawę i utrzymanie dobrego stanu wód i funkcjonowanie całego ekosystemu, którym jest korytarz ekologiczny doliny rzecznej, zwiększenie retencji dolinowej ograniczy zagrożenie powodziowe.

Koszt całkowity ok. 65 mln PLN

Zakres:

- **Zad. 1. Odtworzenie retencji dolinowej doliny rzeki Nidy w miejscowości Korytnica,**
- **Zadanie 2: Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy pomiędzy miejscowościami Rębów – Motkowice,**
- **Zad. 3. Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy w rejonie miejscowości Kolonia Parcela,**
- **Zad. 4. Zwiększenie retencji powierzchniowej i wgłębnej w miejscowości Umianowice,**
- **Zad. 5. Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy w rejonie miejscowości Mokrsko Górne,**
- Zad. 6. Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida i Brzeźnica,
- Zad. 7. Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa - udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa,
- Zad. 8. Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów,
- Zad. 9. Rewitalizacja starorzecza rzeki Nidy w miejscowości Brzeźno,
- Zad. 10. Rewitalizacja zalewu pińczowskiego oraz starorzeczy rzeki Nidy w rejonie oczyszczalni miasta Pińczów,
- Zad. 11. Renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy.

Podczas rozmów między Ministerstwem Finansów a Komisją Europejską dotyczących nowej perspektywy finansowej (FEnIKS 2021-2027, RPO) uzgodniono, że zgłaszane projekty nie mogą obejmować :

- zbiorników wielofunkcyjnych (**budowa nowych**)
- zapór i stopni wodnych, które przegradzają rzekę (**budowa nowych**),
- prac utrzymaniowych na rzekach,
- projektów powodujących zastosowanie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej (derogacja).
- projektów, które mają istotny wpływ na cele środowiskowe JCWP,
- projektów, które mają istotny, negatywny wpływ na cele ochrony obszarów Natura 2000,
- projektów dotyczących regulacji rzek na rzekach żeglownych,

Projekty muszą obejmować zasadę **DNSH** – DO NO SIGNIFICANT HARM „**nie czyń poważnych szkód**” - jest nową zasadą horyzontalną dla przedsięwzięć wspieranych środkami UE w perspektywie finansowej 2021-2027.

- Program wieloletni pn. „Gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce”
- Program wieloletni pn. „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce”
- Program wieloletni pn. „Kompleksowe zagospodarowanie Odry Środkowej”
- Program wieloletni pn. „Kompleksowe zagospodarowanie Dolnej Wisły”

Program wieloletni pn. „Gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce”

Program jest odpowiedzią na łagodzenie ryzyka klęsk żywiołowych jakimi są zagrożenia powodziami oraz suszami i przyczyni się do adaptacji do zmian klimatu. Minimalizacja ryzyka powodziowego oraz łagodzenie skutków suszy zostaną umożliwione poprzez zapewnienie zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz wzrost ilości retencjonowanej wody - budowę zbiorników wodnych.

Program będzie realizowany w latach 2024 – 2033.

Uwzględniając obowiązujące regulacje w zakresie polityki rozwoju oraz wieloletnich programów inwestycyjnych, w Programie wyodrębniono dwie kategorie wzajemnie powiązanych celów: cel główny oraz cele szczegółowe.

Celem głównym Programu jest **uzyskanie korzystnego bilansu wodnego** (ochrona przed suszą i **retencja wodna**) oraz zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Ilość zmagazynowanej wody w istniejących zbiornikach retencyjnych w Polsce wynosi ok. 4,4 mld m³, co stanowi ok. 7,0% objętości średniorocznego odpływu rzecznoego.

Wypełnienie celu głównego Programu istotnie przyczyni się do realizacji wskaźnika retencji określonego w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, tj. zwiększenia wskaźnika retencji do 15% średniego rocznego odpływu.

Jednym z celów szczegółowych Programu jest **zwiększenie retencji wodnej** na wybranych obszarach. Zaplanowano realizację inwestycji, polegających na budowie nowych obiektów, a także utrzymaniu, poprawie i zwiększaniu efektywności funkcjonowania urządzeń wodnych w celu utrzymania w dobrym stanie technicznym istniejącego już zbiornika. Zrealizowanie działań inwestycyjnych będzie miało pozytywny wpływ na gospodarkę wodną, zwłaszcza w zakresie ograniczania ryzyka powodziowego i łagodzenia skutków suszy. W ten sposób zwiększy się także odporność gospodarki, środowiska i społeczeństwa na zmiany klimatyczne.

Realizacja działań Programu umożliwi wykorzystanie źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej w elektrowniach wodnych zlokalizowanych przy zbiornikach wodnych (produkcja zielonej energii), co wpłynie na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i stabilizacji krajowego systemu energetycznego.

Przyczyni się to do skuteczniejszej realizacji celów współczesnej polityki klimatyczno-energetycznej przez zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i stabilizacji krajowego systemu energetycznego ograniczając emisję CO₂ pochodzącą między innymi ze spalania węgla.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego
1.	Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie
2.	Budowa zbiornika wodnego Kąty - Myscowa na rzece Wistoce
3.	Zbiornik przeciwpowodziowy Kotlarnia na rzece Bierawce
4.	Zbiornik wodny Kamieniec Ząbkowicki na rzece Nysie Kłodzkiej
5.	Budowa zbiornika Oleśniki
6.	Zbiornik małej retencji „Tkaczewska Góra”
7.	Budowa zbiorników retencyjnych w dolinie rzeki Łęg, pow. kolbuszowski, tarnobrzeski i stalowowolski woj. podkarpackie
8.	Zbiornik przeciwpowodziowy Raclawice Śląskie na rzece Osobłodze gm. Głogówek
9.	Budowa zbiornika małej retencji Bzin w zlewni Kamiennej
10.	Budowa zbiornika wodnego Miejska Górka
11.	Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego „Góra Ropczycka” na rzece Budzisz, na terenie m. Sędziszów Małopolski, Góra Ropczycka, Zagorzyce, gm. Sędziszów Małopolski, woj. podkarpackie

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego
12.	Budowa zbiornika „Stradomka Lubomierz” na rzece Stradomka
13.	Budowa zbiornika „Stradomka Zegartowice” na rzece Stradomka
14.	Budowa suchego zbiornika na rzece Młynówka w km 3+485
15.	Budowa suchego zbiornika na rzece Skodzierska w km 6+060
16.	Zabezpieczenie przed powodzią terenów zlokalizowanych w zlewni potoku Młynówka na terenie gminy Miasto Rzeszów oraz Gminy Krasne, woj. podkarpackie
17.	Rewitalizacja i przebudowa Zalewu Zemborzyckiego
18.	Czarna Woda - zbiornik Kątki, gm. Marcinowice
19.	Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 933 - 847
20.	Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 847 - 772
21.	Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 772 - 718

Program wieloletni pn. „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce”

Uwzględniając obowiązujące regulacje w zakresie polityki rozwoju oraz wieloletnich programów inwestycyjnych, w Programie wyodrębniono dwie kategorie wzajemnie powiązanych celów: cel główny oraz cel szczegółowy.

Celem głównym Programu jest poprawa ochrony przeciwpowodziowej w rejonie Odry Środkowej przez modernizację obwałowań i dostosowanie do obecnych parametrów bezpieczeństwa oraz powstrzymanie procesów erozyjnych w korycie Odry poniżej stopnia wodnego Malczyce.

Program wieloletni pn. „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce”

Stożek Malczyce
Zdj. Royal HaskoningDHV

Program wieloletni pn. „Ochrona przeciwpowodziowa i osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego w rejonie Odry Środkowej – cofka stopnia wodnego Malczyce”

Cel szczegółowy Programu, komplementarny wobec celu głównego, obejmuje osiągnięcie korzystnego bilansu wodnego (ochrona przed suszą i **zwiększenie retencji wodnej**).

Dodatkowo w wyniku realizacji prac przewidzianych w Programie możliwe będzie uzyskanie pełnego piętrzenia na stopniu wodnym Malczyce oraz zwiększenie produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, co przełoży się na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i stabilizacji krajowego systemu energetycznego.

Realizacja ww. celów osiągnięta zostanie przez realizację następującego projektu inwestycyjnego: „Wykonanie prac w cofce stopnia wodnego Malczyce (cofka Malczyc)”.

W 2022 r. Ministerstwo Infrastruktury przygotowało projekt programu i złożyło wniosek o wpis do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Program aktualnie oczekuje na wpis.

W ramach Programu zrealizowana zostanie m.in. budowa stopni wodnych Lubiąż i Ścinawa. Celem jest ochrona przeciwpowodziową pobliskich miejscowości i terenów przyległych, powstrzymanie procesów erozyjnych w korycie rzeki Odry, **poprawę stosunków wodnych i gruntowo-wodnych** oraz produkcję energii elektrycznej przez elektrownie wodne zlokalizowane przy stopniach. Ponadto nastąpi poprawa warunków żeglugowych Odry poprzez przystosowanie rzeki do Va klasy drogi wodnej.

„Kompleksowe zagospodarowanie Dolnej Wisły”

W ramach Programu zrealizowana zostanie budowa stopnia wodnego poniżej Włocławka w miejscowości Siarzewo na 706,38 km rzeki Wisły. Stopień wodny, wraz ze zbiornikiem, położony będzie w województwie kujawsko-pomorskim, na terenie gmin: Raciążek, Czernikowo, Nieszawa, Waganiec, Bobrowniki, Lubanie, Fabianki i Włocławek.

Budowla będzie progiem piętrzącym – nie będzie tamował przepływu wody w Wiśle. Zbiornik zostanie utworzony w ramach naturalnego koryta rzecznej, z obwałowaniami zabezpieczającymi mieszkańców gmin położonych nad Wisłą.

Program wieloletni pn. „Kompleksowe zagospodarowanie Dolnej Wisły”

Celem głównym realizacji Programu jest kompleksowe zagospodarowanie Drogi Wodnej Dolnej Wisły poprzez zapewnienie warunków żeglugowych na drogach wodnych pozwalających na zwiększenie dynamiki rozwoju transportu wodnego śródlądowego i turystyki wodnej oraz rozwój hydroenergetyki. Ponadto efektem Programu będzie zwiększenie poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w regionie Dolnej Wisły.

Cel główny Programu zostanie zrealizowany poprzez osiągnięcie celów szczegółowych:

- cel szczegółowy 1 – wzmocnienie integracji portu morskiego Gdańsk z zapleczem lądowym,
- cel szczegółowy 2 – produkcja energii ze źródeł odnawialnych i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa krajowego systemu energetycznego,
- cel szczegółowy 3 – poprawa funkcjonowania gospodarki wodnej w ujęciu regionalnym.

Plany inwestycyjne PGW WP w zakresie retencji wodnej w nowej perspektywie finansowej

Dziękuję za uwagę

przemyslaw.sobiesak@wody.gov.pl

wody.gov.pl

facebook.com/PGWWodyPolskie

pl.linkedin.com/company/wody-polskie